

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 12982

DI FARKISHEFTE KRETSHME

Daniel Charney

*The original of this title comes from the permanent collection of the
YIVO Institute for Jewish Research, New York, NY*

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

MICROFORM

ד. טשארני.

ארויסגעגעבן דורך דער
צענטרלער יודישער קאלג' וויזשניץ.

ביראָאָטעק
„גייזענשטראָסע“

געשריבן פון דער יוד. צענטראלער יוד. קאלג' וויזשניץ. 1921.

ד. טשארני.

ד'ס יאר ג'ינ'אט

צווייטע אויפלאגע.

ביבליאטעק „גריניוקע ביימעלער“,

ווילנע 1921.

Wydawnictwo Żydowskiej
:: Centralnej Organizacji ::
Szkolnej we Wilnie.

אדרעס:

Policejna „Dom Oświaty“,
Skrzynka pocztowa № 66,
Wilno.

דריקערה ב. צייגסאָן און קאַמפּ, ווילנע, טראַקער גאַס 13.

די פארשטאפֿטע קרעמלע

1.

ווי צוויי חיים סאָלדאָט פאַרבלאָנדזשעט זיך.

ייט זיך איינמאַל אַ סאָלדאָט, וואָס איז גע-
ווען אין געפאַנגענשאַפּט, צוריק צוהיים, פייפּט
זיך אונטער אַ לידל און טראַכט ביי זיך:

— צי וועל איך באַמש געפינען די מייניקע
גאַנץ אין געוונט. שוין צוויי לאַנג ניט געזען זיך!
אגב, דערף שוין באַלד זיין מיין שטעמעלע... און
ביי דעם דאָזיקן גערענג איז אים געוואָרן צוויי פריי-
לאַך אויפן האַרצן, אז ער האָט זיך פאַררויכערט
זיין פּיוקעלע און נאָך מיט מער אימפעט זיך גע-
לאָזט גיין איבערן שליאַך, וואָס האָט געפירט אין
אַ געריכטן וואַלד אַרײַן.

דער סאָלדאָט האָט געוואוסט, אז ווי נאָר ער
וועט דורכגיין אָם דעם וואַלד — דערזעט ער שוין
זיין שטעמעלע און אפשר אויך דעם דאָך פון זייער
הויז, וואָס איז געשמאַנען אויף אַ בערגל.

דאָס האַרץ האָט אים גענומען קלאַפן פאַר
פרייד און ער האָט שוין אַפילו אָנגעהויבן צומרעכטן
די ערשטע ווערטער, וואָס ער וועט זאָגן, ווען ער
וועט אַרײַנקומען אין שטוב.

אים איז אײַנגעפאלן, אז די שטוביקע וועלן אים
נישט דערקאָנען, ווייל פאַר די עטלעכע יאָר, וואָס ער
איז געווען געפאַנגען אין אַ פּרעמדן לאַגער, האָט
ער זיך שטאַרק אומגעביטן. ערשאַמט האָט ער
אַרפאַגענומען די באַרד זינע און איז יונגער געוואָרן
אַנדאָי אויף אַ יאָר פינף, צווייטנס איז ביז אים פאַר-
בדיבן אויף דער רעכטער באַק אַ גרויסער שראַם
פון אַ קייל און וויבאַלד אַזוי—וועט ער זיך גאָר פאַר-
שטעלן פאַר אַן אַנדערן און קומען פּלוקרשט צו די
וויניקע אָפּגעבן נישט מער ווי אַ גערום פון היימען
(אַזוי האָט מען גערופן דעם סאַלדאַט) און אַנוואַק,
אז ער, חיים הייסט עס, וועט גאָר אינגיבן קומען
צוריק אַהיים.

נישט זיך אַזוי חיים סאַלדאַט פאַרטייט אין
עינין, ווי אַזוי ער וועט דאָס אויסזאָרן די שטוביקע,
פרי זי זאָלן זיך נישט דערטרעקן פון זיין פּלוצלונגן
קומען און ער באַמערקט גאָר נישט ווי ער קריכט
אַראָפּ פון ברייטן וועג אויף עפּנים אַ שטאַקל סטעזש-
קעלע אין וואַלד אַרײַן, וואו די בייטער זינען אַזוי

געדיכט איבערגעפלאַכטן איינער מיטן אנדערן, אז
זי לאָן ניט דורך קיין איין איינציקן זינעשטראַל.

אין זייער ווייס, צי דער סאַרדאַט וואָלט גאָר
באַמערקט אזוי גיך, אז ער האָט זיך פאַרבלינדזשעט,
זוכן ער פאַרמשעפעט זיך ניט אָן אַ וואַרצל פון אַ

בוים, וואָס איז געווען באַהאַלטן אונטערן הויכן גראַז
און פאַלט אַנידער. דערביי איז אים אַרויסגעפאַלן
די ליולקע פון מויל און דער רויך, וואָס איז אים
פריער פאַרויס געגאַנגען, ווי צווייסינקער וואַלקנדר
איז צערונטן געוואָרן.

דאָ האָט זיך דער סאַלדאַט אַרומגעזען, אַז ער
איז אַראָפּ פון וועג, אַז ער האָט זיך, קאַנטיק, פאַר-
בלאָדזשעט און זיך גענומען אַרומקוקן, וואו ער איז
אין דער וועלט.

אַבער וואָס מערער ער האָט זיך אַרומגעקוקט
אַלץ שווערער איז אים געוואָרן אויפן האַרצן, ווייל
די פאַרבלעטערטע, געדיכטע צווייגן האָבן נישט דורכ-
געלאָזן קיין אינציקן שטרעל, און חיים סאַלדאַט האָט
געמיינט, אַז ס'איז שוין גאָר שפעטלאַך און ווי וועט
ער דאָס ביינאַכט געפינען דעם וועג?

צו סאַלדאַט אָבער מאַר ביי זיך קינמאַל
נישט אַראָפּפאַלן, נעמט ער און פאַררויכערט ווידער
צומאַל זיין ליולקעלע, האָט זיך ווידער אַטאַל באַ-
גיון איבער זיין קאַפּ אַרויך, ווי צווייסינקער וואַלקנדר,
וואָס האָט אים ווי אָנגעהויבן ציען און רופן נאָך זיך
און חיים איז טאַקע נאָך אָט דעם וואַלקנדרל אַוועק
ווייטער אין וואַלד צריין זיך זוכן אן אויסוועג.

היים געפינט אקרעטשמע.

 לאנדושענט אזוי היים סאלדאט א שעה זי
 צוויי, זי אפשר נאך אגאנצן האלבן טאג
 וויל ער האט ביי זיך ניט געהאט קיין
 זיגער און די זון איז פון אים אויך געווען פארבארגן.
 ער האט זיך נאך געהידושט וואס אין וועג
 זעט אויס, איז שוין פארנאכטלאך און דאך פאלט
 ניט אן די נאכט אזוי לאנג.

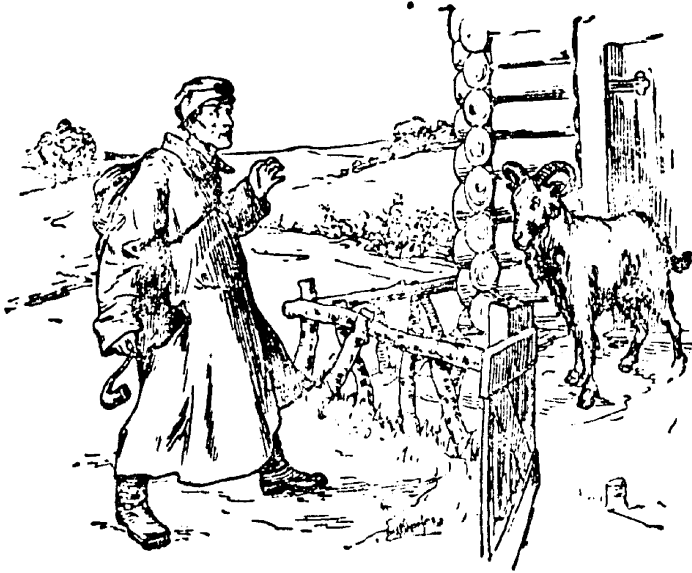
בארד אבער באמערקט ער פונדערווייטן, אז
 עס הייבט אן צו ווערן ליכטיקער, פארשטימט ער,
 אז דער וועלד ענדיקט זיך, האט ער גענומען גיין
 האסטיקער, די ביימער האבן גענומען ווערן שימע-

דער און שימערער און אָט זעט ער שוין פאר זיך
א בריוו, פארוואקסענע פּעלד און ווייט אויפן פעלד
שטייט עפעס אַ היין. איז אים פריילאך געוואָרן אויפן
הערצן: דערשלאָגן זיך, הייסט עס, צו אַ שליאך, וואו
סוואוינען מענטשן און ער וועט זיך באַהד דערקונ-
דיקן, וואו ער איז אין דער וועלט.

דערווייל איז שוין טאַקע אויפצודעראַמחן
צוגעפאלן דער אָונט, די זון איז שוין געווען אינגאנצן
פארגאנגען. די לילקעלע זינע האָט זיך אויך אויב-
געלאָשן און דער ווייסנקער וואַלקנרל, וואָס האָט
אים פריער ווי געוויזן דעם וועג איז ווי צערווען
געוואָרען.

חיים-באַלדאט האָט גאָר דערווען, ווי פון היינט-
טערן שטוב הייבט זיך אויף אַ קיילאכדיקע רוימלאַ-
בע לבנה, וואָס וואַלט אים ווי אַנטקעגנקומען מיט
אַ קאַלטלאַכער בשורה.

ווען חיים-באַלדאט איז צוגעגאנגען גאָר נאָנט
צום שטוב—דערוועט ער אַ גאָר גרויסן שוואַרצן באַק,
וואָס באַגעגנט אים זייער ניט פריינדלאַך. דער באַק,
קאָנטיק, וויל אים געבן אַנצוהערענישן, אַז אויב גאָר
חיים וועט וועלן קומען אין שטוב אריין—וועט ער
אים נישט דערלאָזן מיט זיינע הערנער.

אָבער היים פאָרט נישט אַראָפּ ביי זיך, פרוּוומ
 ער דעם באַק אָפּטרייבן און ער נעמט זיך פארן
 קליאמקע, נאָר די טיר, לאָזט זיך אײס, איז צוגעשפּאַרט.
 מראַכט ער, אז די באַלעבאַטיס פון שטוב ארבעטן
 נאָך געוויס אײפן פעלד און וועלן באלד אַנקומען.
 נעמט ער און זעצט זיך צוועק אײפן פרוּובע צײַט
 ווארטן.

זיצט היים אײפן פרוּובע, באַמראַכט דעם פּאַק.
 נאָם נעמט נישט אַראָפּ פון אים די אײגן, און סײַן
 אים עפּעס געוואָרן שווער אײפן האַרצן.

חיים האָט נאָך קיינמאָל נישט געזען, או ע באַק
 וואָל האָבן אועלכע מאַדנע, ביזע אויגן און וואָל האַלטן
 אין איין דראָען מיט די הערנער, פונקט ווי עמיצער
 וואָלט אים וועלן שלעכטס מאַן. און חיים סאַלדאָט
 ווייס אַליין נישט פאַרוואָס עס פאַלט אים פלוצלונג
 איין זיך צו דערמאָנען אָן זיין שווער און שוויגער,
 וואָס זיינען געווען זייער קאהגע און שלעכטע מענטשן
 און האָבן אים זייער געפייניקט, ער וואָל האָרעווען
 אויף זיי און פאַרדינען זיי וואָס מער געלט. חיים
 האָט זיי פון תמיד אָן פיינט געהאַט, ווייל זיי פלעגן
 פייניקן נישט נאָר אים אַליין, נאָר אויך די ווייב זיינע,
 רייזלען, אַלעמיי זי נישט זיך אויף ווען עס איז ע ני
 קליידל אָדער קויפט פאַר אים אַני היטל.

זייער גאַנצער חיות איז געווען צו שפּאַרן און
 קלייבן געלט, אין ווען חיים איז אַזעק אויף מילחמה
 און נאָכדעם גענומען געוואָרן אין געפאַנגענעטאָפּט —
 האָבן זיי אים קיין איינציקן גראַטן נישט געשיקט. אזוי
 קאַרג און שלעכט זיינען זיי געווען. און חיים סאַלדאָט
 מוז זיך מודה זיין, אז ער האָט ביי זיך שוין נישט
 איינמאָל אַ טראַכט געמאַן, ווי גוט ס'וואָלט געווען,
 ווען ער קאַן פון זיי גאָר אינגאַנצן פטור ווערן און
 לעבן פאַר זיך מיט זיין רייזלען און מיטן קינד ע
 שטיילן רואיקן, לעבן.

אָבער איצטער האָט ער זיך אליין פאַרשעמט
פאַר זיינע אַמאָליקע געדאַנקען אין אַ מרעכט געמאָן
ווי גוט ס'וואָלט געווען, ווען ער וויצט זיך דאָס איינ-
טער אינדער היים און ווי אלע וואָלטן זיך געפּרײט
איינע מיט די אַנדערע.

ביי דעמאָויקן געדאַנק האָט זיך חיים סאָל-
דאָט אויפגעוויבן פון פּרױבע, ווייל אין דרויסן איז
שוין גאָר קאלטלאַך געוואָרן און ער האָט זיך נאָכ-
אַמאָל אַנעם געמאָן פאַר דער קלױאַמקע.

דערביי אָבער האָט אים דער באַק געגעבן
הינטער אַרום אַזע שטויס מיט די הערנער, אַז חיים
סאָלדאָט איז טיר ניט אומגעפאַרן נישט אַזוי פון
קלאַפּ, ווי פאַר שרעק.

איז חיים אַזוי אין בעס געוואָרן, אַז ער האָט
מוטן געגעבן אימפעט געגעבן אַ שטופּ די טיר און זי
האָט זיך, ווי פון זיך אליין געגעבן אַן עפּן אויף ביז
דער סאַמע וואַנט.

דער שוואַרצער באַק האָט אויך געוואָלט ארײַן-
כאַפּן זיך אין שטופּ ארײַן. נאָר חיים האָט באַוויזן
צוצוקלאַפּן די טיר הינטער זיך און איז געבליבן שטיין
איינער אליין אין אַ גרויסן קרעטשטמע-צײַמער.

די ערשטע נאכט אין קרעטשמע.

Rין צימער, וואו חיים סאָלדאט אין גע-
 בליבן שטיין, איז שוין געווען האַלב פּינ-
 סטערלאַך. דאָך האָט ער דערווען, און
 ביי אַיין וואַנט שטייט אַ גרויסער דעמבענער מיט
 מיט צוויי לאַנגע בענק ביי די זיימן און לעבן דער
 אַנטקעגנדיקער וואַנט שטייט אַ הויכע בעט מיט אַ פּולע
 קישנס און האַרט ביי די קישנס, זעט ער, ויצט אַ
 שוואַרצע הונ, איז חיימען אינגעפאלן, און די הונ וויל
 זיך מיסתמא לייגן און דערפאַר ויצט זי אויפן בעט.
 דעם אַמת געזאָגט האָט חיים סאָלדאט אַביסל
 מקנא געווען דער הונ, וואָס זי ויצט זיך אַזוי הרחבעדיק
 אויבן בעט. ער וואַלט זיך אַליין מיט גרויס פאַר-
 געניגן אַרײַנגעוואָרפן איצטער אין בעט אין זיך אַפּי
 גערומט נאָך דעם שווערן טאָג. אָבער ווי קען מען דאָס
 טאָן אין אַ פרעמדער שטוב. יעדע ווילע קען דאָך
 עמיצער אַנקומען אין זיך איבערשרעקן.
 נעמט ער און זעצט זיך אַזעק אויף אַ באַנק,
 זעט לעבן לאַנגן מיט, האָט אַרויבגענומען פון זעקל

זיין לעצמן שטיקל ברויט, מיט גרויס אפעטיט אים
 אויפגעגעסן און באַלד טאַקע אָנגעשפּאַרט זיין קאַפּ
 אויף די צוויי פּאַרלייגטע הענט אויפן טיש און איז
 געשטאַק איינגעשלאָפן.

אזוי פאַרמאַטערט איז ער געווען כּון טאַג בלאַג-
 דושעניש.

כ'איז אים אָבער ניט באַשערט געווען צו האָבן
 אַרואַיקע נאַכט. ווייל ווי נאָר ער איז איינגעשלאָפן
 האָבן זיך אים אָנגעהייבן פּלאַנטערן בלערלי שווע-
 רע חלומות, פּונקט ווי ניט-גומע וואַלמן דאָ מיט אים
 טפּאָס געטריבן.

דאָ דערזעט ער דאָס מילחמה-פּעלד און אָט-

אָט פליט אויף אים אָן דער שונא מיט אַ בלאַנקן
שווערד; דאָ שווימט גאָר פלוצלינג פאַר אים אַרויס
רייזל, די ווייב זיינע, קושט אים און בעט אים, ער
ער זאָל אָפּטע ברויזעלאַך שרייבן און ניט פאַרייבל
האַבן אויף איר טאַטע = מאַמען, וואָס זיינען געווען אזוי
טילעכט, צו אים; דאָ פלוצלינג קומט צו אים דער
טאַטע זינער פון יענער וועלט און זאָגט אים אָן, ער
זאָל ביי זיך ניט אַראַפּפאַלן און זיך נישט דערשרעקן
פאַר קיין זאַך, כאָטש ער וועט דאָ האָבן זייער אַסאָך
אויסצושטיין און פלוצלינג גאָר שמעלט זיך אים
אויסק דער שוואַרצער באַק אַנטקעגן, מרײכלט מיטן
בערדל און דרייט מיט די הערנער ווי ער וואָלט
וועלן היימען דורכשטעכן, און אָט טאַקע גיט ער
היימען מיט איין וואָרן אַזאָ מין קיצל אונטערן זיט.
צו יענער מוז אויפשרייען פאַר ווייטיק.

חיים-באָלדעט האָט זיך טאַקע אויפגעכאַפט פון
זיין אייגענעם געשריי, האָט די אויגן געעפנט און דער-
זען, אַז אין קרעטשמע-צימער איז שוין גאַנץ ליכטיק
און ס'איז שוין טאָג, האָט ער זיך דריי מאָל אָפּגע-
שפּיט פון דער שווערער נאַכט, וואָס ער האָט דאָ
געהאַט.

אים פלעגן זיך קיינמאָל ניט חלומען אַזעלכע
שווערע חלומות, ווי די היינטיקע נאַכט! ס'איז אָבער

גוט, וואָס דער באַק איז דאָ ניטאָ.

ער האָט דאָך אים אזוי איבערגעשראָקן.

אַבער וואו זיינען דאָ די מענטשן? פאַר דער
נאַכט, לאָזט זיך אויס, איז דאָ קיינער ניט געקומען.
אַלץ ווי געווען, אפילו די שוואַרצע הון זיצט נאָך
בזן נעכטן אָן אויפן בעט.

— אַ מאַדנע געשיכטע, טראַכט ביי זיך חיים,
כ'דערף זיך ווי ס'איז אַרויסדוקן פון דאַנען, אַבער
ביז וואַנען וואָס-ווען מוז מען עפעס צופייסן, כ'בין
אזוי הונגעריק, אזוי הונגעריק!

דאָ פאלט חיימען איין, אז ער וועט אויסטרעניקען
די איי, וואָס די שוואַרצע הון האָט געלייגט. אַ פרייִ
שע איי קרעכטיקט זייער אין זעטיקט. נעמט ער און
לאָזט זיך גיין צום בעט אַרויכנעמען די איי פון אונטִ
טער דער הון. אַבער ווי נאָר חיים סאָלדזשט איז צוגע-
גאַנגען נענטער צום בעט, האָט זיך די שוואַרצע הון גע-
געבן אַהייב אויף איבער זיין קאָפּ און אזוי שטאַרק
גענומען פאָכן און פאַטשן מיט אירע שטייפע פליג-
לעך, אז חיים האָט געמוזט אַריבערוואַרפן איבער זיך
דעם שינעל, וואָס ער האָט געטראָגן און אַפלויפן
צוריק צום טיש.

דענסטימאָל האָט אים די הון פאַרלאָזן און אַנ-
טלאָפן אין קיך אַרײַן זיך בזהאַלטן אונטערן אויוון.

חייבום נייע באקאנטשאפט.

קודצע ווילע איז חיים סאָהראַמ געזעסן
 צעטומהטער אין בשום = אופן ניט גע-
 קינט פארשטיין, וואָס צווייט איז פאָרגעקומען מיט
 דער הון.

ער האָט נאָך קיינמאָר אין זיין לעבן ניט געזען
 צו אַהן זאָל זיין אַזא פּעכנטע און מיט אַזא אימפּעט
 באַטשן מיט די פּליגלען.

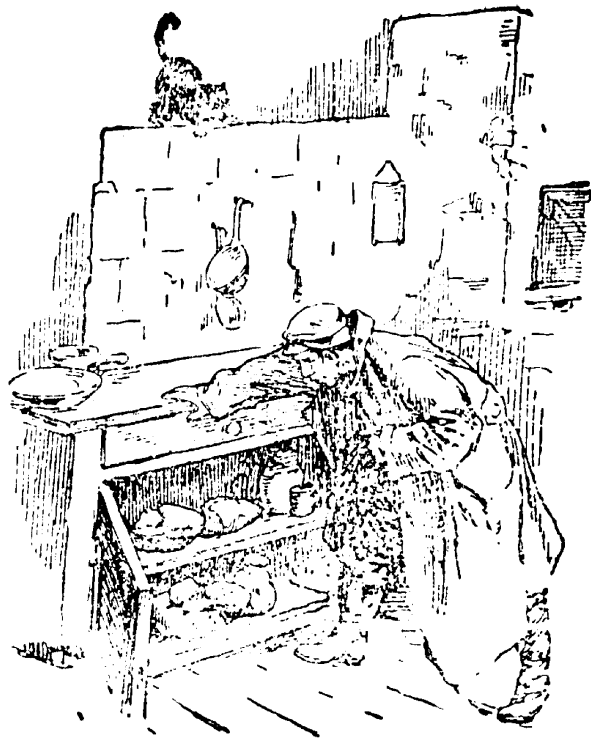
— עפעס גאָר אַמאָדנע פּאַטינענטיש! צי אַשער
 איז דאָס גאָר אַ ווילדע וואַלד-הון אַהער פּאַרפּלויגן און
 ווער ווייס ווי לאַנג ער וואַלט נאָך געטראַכט פּון אָט
 דערדאָזיקער הון, ווען דער הונגער וואַלט אים ניט
 אָנגעהייבן נאָגן און פּייניקן און ס'פּאַלט אים אַיזן צו
 באַניבן זיך פּאַרש מיט דער אַי, וואָס איז זיכער פּאַר-
 בליבן אויפֿן בעט.

זיי גרויס, איז אָבער געוואָרן זיין וואַנדער, ווען
 ער האָט געפונען אויפן בעט אַנשטאַט דער איד,
 אַ גרויסן בונט שליסעלאַך. שוין גאָר אַ משיקאווע גע-
 שיכטע! אָבער די שליסעלאַך קאָנען אים צונוק קו-
 בען; און ער איז טאַקע באַלד אויך אין קיך אַרײַן, וואו
 ס'איז געשטאַנען אַ גרויסער שפּײַזאַלמער.

אין קיך האָט ער אויך נישט געהאַט קיין פּרײַנד-
 לאַכע פּאַנגעגעניש; ווי נאָר ער האָט געעפנט די טיר
 — האָט אַ שוואַרצער קאָטער אַזאַ מיט = מיט אַרויס-
 געלאָזט, פונקט ווי חיים וואָלט אים אָנגעטרעטן אויפן
 עק.

האָט זיך חיים אַרומגעקוקט און דערופֿען, ווי דער
 קאָטער עטייט זיך מיט אַ פּאַריסענעס עס אויפן אווון,
 פּייערט אויף אים מיט זיינע אויגן און ווייזט אים די
 געגלאַך זיינע.

— שוין גאָר אַנייע אַנטיקעניש, גיט חיים אַ
 טראַכט, ווי ב'וואָלט זיי אַלעמען איין מאַמע געבוירן;
 דעם באַקן, די הון און דעם קאָטער! אַלע אַזעלכע
 שלעכטע און שוואַרצע. נאָר ווער טראַכט דערפון, ווען
 חיים-באַלדאַט איז אַזוי הונגעריק, האָט ער באַלד
 אויפגעשלאָסן דעם שפּײַזאַלמער און געפונען דאָרטן

פל-טוב: ברויט, פיטער, קען, סמעטענע, פונקט עטי-
צער וואָלט דאָס פאר אים צוגעגרייט.

ס'איז אים אָבער ניט איינגעגאנגען דאָס עסן,
ווייל דער קאָטער פון איוון האָט געהאלטן אין אַין
מיזיקען, וון היים וואָלט די גאנצע צייט געשטאנען
איר זיין עקי נענט ער און מראַגט זיך אָפּ מיט זיין
עסן צוריק אין צווייטן צימער.

תים איז אָבער צריין, לאָזט זיך אויס, נישט

אין דעם גרויסן קרעטשמע-צימער, נאָר אין אַ קליי-
 נעם, פֿיין צוגעקליבענעם חדרל, וואו ס'איז געשטאַנען
 אַ ווייס פאַרבעטע בעט און לעבן איר אַ קינדער-בעטל.
 אויפן מישל, זעט ער, זיצט אַ ווייסניקע טייבעלע,
 דעם שנעבל פאַרלייגט אונטערן פליגעלע און אייפן
 פענסטער שוועבט אַרום אַ בונטער שמעטערלינג.
 איז חיימען דאָס טייבעלע זייער געפעלן געוואָרן.
 איז ער צוגעגאַנגען צום טיש און זי אַ גלעט געטאַן
 פאַרן משוביקל.

ווי נאָר חיים פּאָלדאָט האָט זיך צו איר צו-
 גערירט — האָט דאָס טייבעלע גלייך אַרויסגענומען

איר שנעבעלע פון אונ-
 טערן פליגעלע, אַדרוי-
 געטאַן מיטן קאַפּ אויף
 רעכטס און אויף לינקס,
 ווי זי וואָלט זיך וועלן
 גוט איינקוקן און איז
 באַלד טאַקע אַרויפגע-
 פלויגן צו חיימען אויפן
 אַקסל און אַזוי געשמאַק
 אַנגעהויבן צו וואָרקע-
 ווען אים אין אייער
 אַרײַן, אַז חיים האָט זיך

שיר ניט פונאנדערגעוויינט פון גוטסקייט.
 נאך פון קינדווייז אן האט חיים ליב געהאט
 טייבעלאך; אבער אזא איינע צווייסינקע, א גוטינקע אזו
 א צוגעלאזענע האט ער נאך קיינמאל ניט געזען.
 האט חיים זי אויפן האנט גענומען און אנגעהויבן
 שפייזן זי מיט ברעקלאך, וואס זי האט גערן געפיקט.
 באלד האט דאס טייבעלע געזען א פאך צו צום
 פענסטער, מיט א בליגעלע דעם שמעטערלינג בא-
 רירט, ווי זי וואלט אים עפעס א סוד געזאגט אין
 גלייך נאכדעם זינען זי ביי דע צוגעפליגן צו חייטע
 און גענומען בלאטערן און דרייען זיך צום אים, זי
 זי ווארטן געשטימט.
 און חייטען האט אנגעהויבן פארדריסן, אלעמיי
 ער קען אויך נישט בליען מיט זי צוזאמען; ס'וואלט
 דאך אים אזוי גוט געווען!
 נאך חייטען איז טון אזוי אויך עפעס גוט גע-
 ווארען אויפן הארצן.
 ער האט דא געפונען אין טיוב א פאך באטע-
 פענישן, וואס ווייזן צו אים אזוי פיל פריינד-
 לעכקייט, גאָר ניט זי דער באַק מיט דער הונ, אין
 ס'האט זיך אים שטארק פארוואלט גומס טאן אַט די
 צוויי ליכטיקע באטיגענישן.

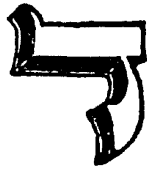
ער וואָלט געווען גליקלאַך, ווען ער קאָן זי
 מיטנעמען צו זיך אַהרים, גיט זיך חיים אַטראַכט און
 דאָ דערמאָנט ער זיך אָן זיין ווייב און קינד, וואָס
 בענקען נעבאָך אין שמאַכטן נאָך אים אָבער ווי קומט
 מען צו זי? ווען דאָס טייבעלע קאָן ריידן, וואָלט ער
 זיך מיט אים אָן עצה געהאַלטן, וואָלט זי אים אפשר
 דערציילט, וואו ער איז אין דער וועלט, אָבער דאָס
 טייבעלע קען נאָר וואַרקעווען און זי וואַרקעט אים
 טאַקע אַריין אין אייער אַזוי וויס און ליבלאַך, אַז עס
 ווערט אַ סך ליכטער אייפן האַרצן, פּונקט ווי ער וואָלט
 שוין טאַקע געווען ביי זיין רייזלען מיטן קינד.
 אַט אַזוי האָט זיך חיים סאָלדאַט פּמעט אַ גאַנצן
 מאָג אָפּגעשפּילט מיטן טייבעלע און שמעטערלינג און
 אַלץ געוואַרט די מינוט, ווען סאַנעט זיך דאָ באַוווּדן
 אַ לעבעדיקער מענטש און אים אויפּקלערן, וואו ער
 געפינט זיך אין דער וועלט און וואָס וועט דאָ זיין מיט
 אים.

V.

א ג ע ש ל ע ג אין ק ר ע ט ש מ ע .

אָם מיבעלע אין דער שמעטערלינג האָבן
 תימען אזוי באַרואיקט, פונקט ער וואָלט
 שוין געווען ביי זיך אין שטוב.

מער נישט איין זאך האָט אים גע-
 פעלט:—אלעבעדיקער מענטש, וואָס זאָל אים דער-
 קלערן, וואָס אזוינס מוט זיך דאָ אין דער דאָזיקער
 קרעטשמע און ווי ווייט איז דאָס פון דאָנען צו אים
 אַהיים. די שטאָט, מראַכט ער, מוז פון דאָנען זיין
 גאָנץ ווייטלאַך, ווייל די באַלעבאַטים פון שטוב זיי-
 גען, קאָנטיק, אַוועקגעפאַרן אויף אַ יריד און אָט איז
 שוין דער צווייטער מאָג, ווי זיי וויינען נאָך אַלץ נייטאָ
 צוריק.

היינט ביינאַכט אָדער מאָרגן וועט שוין זיכער
 עמיצער קומען און דעריבער דאַרף מען זיך היינטי-
 קע נאַכט גוט אויסשלאָפן, פרי ער זאָל זיך מאָרגן
 קאָנען ווידער לאָזן אין וועג אַריין.

בי די דאָזיקע געדאַנקען איז חיים סאָלדאט צו-
געגאַנגען צו דער גרויסער בעט, אויף וועלכער ס'איז
נעכטן געווען די שוואַרצע הון און האָט זיך אין איר
אַריינגעלייגט.

ער האָט שוין לאַנג נישט געשלאָפן אויף אַזאָ
ווייכער בעט און חיים איז טאַקע באַלד געשנאָק
אַיינגעשלאָפן.

ס'איז אים אָבער באַלד צו היים געוואָרן אין
די בעטגעוואַנט און חיים איז אַפאַרשלאָפענער אַראָפּ
פון בעט, אויפגעפנט די פענסטער און זיך ווידער
אַריינגעלייגט.

שפעטער אַפּיטל דערפילט ער, אַז ס'איז אים
מאָדנע שווער צו אָטעמען, אַז עמיצער שטיקט אים
און דריקט אים אַזוי ביים האַלדז, אַז ס'איז אים שווער
אַפילו אויפצושרייען—האַט זיך חיים גענומען דרייען
אַהער און אַהין, ביז וואַנען ער האָט די אויגן געעפנט
און דערזען ביי זיך ליגן דעם שוואַרצן באַק, וואָס
האַלט אים מיט די פאַדערשטע לאַפּעס אַרומגענומען
ביים האַלדז.

איז חיים סאָלדאט, ווי אַ משוגענער אויפגעשפרונג-
גען פון בעט און, נישט וויסנדיק אַליין, וואָס ער טוט,
האַט ער געכאַפט עפעס אַ פלאַקן, וואָס איז דערביי
געשטאַנען אין אָנגעהויבן שלאָגן דעם באַק.

האָט זיך דער פּאָק געגעבן אַ הייב אויף פון
 פעט אין זיך אַ שטעל אוועק מיט די פּאָדערשטע
 לאַפעס קעגן חיימען און אַנגעהויבן אַזוי' דריגען מיט
 די הערנער אין מעקען, אַז חיים איז דערפון נאָך
 מער צעמומלט געוואָרן און נאָך מיט אַ גרעסערן אימ-
 פעט גענומען פּאָכן מיטן שטעקן אויף רעכמס און
 אויף לינקס.

אויפן מומל זיינען אַנגעלאָפן פון קור דער

שווארצער קאָטער און די הון און ס'האָבן זיך אויך
 באַוווּזן דאָס מייבעלע מיטן שמעטערלינג און זיי פֿלע
 האָבן אויף פֿארשיידענע דרכים זיך גענומען דרייען
 און ווילדעווען אַרום היימען, ווי זיי וואָלטן זיך ביי
 אים געבעטן: „הער אויף, הער אויף!“, אָבער היים
 פֿליין האָט שוין נישט געוואוסט אויף וואָסער וועלט
 ער איז און ער האָט זיך צווי לאַנג נישט באַרואיקט,
 כל־זמן דער באַק האָט נישט געגעבן אַ שפרונג אַרום
 פֿון דעם אָפענעם פענסטער אין הויף אַרײַן און נאָך
 אים—די הון, דער קאָטער, דאָס מייבעלע און דער
 שמעטערלינג...

האָט היים מיט בעס צוגעקלאַפט די פענסטער
 און זיך ווידער אַרײַנגעוואָרפֿן אין בעט אַרײַן, זיך
 איבערגעצויגן מיט דער קאָלדערע איבערן קאָפּ און
 איז באַלד טאַקע ווידער אײַנגעשלאַפֿן.

קומט אים ווידער אַמאָל דער טאַטע זײַנער
 צו חתום און הייבט אים אָן מוכרן, אַלעמײַ ער, היים
 האָט אָפּגעטאָן אזא וינדיקע זאך און געטלאָגן די
 אײַגענע מיטשפּחה זײַנע.

דערפֿאַר אָבער דאַרף ער דאָ מער נישט בלייבן
 און וואָס גיכער אױעקײַן צוריק אין וואַלד אַרײַן, פֿון
 וואַנען ער איז אַהין געקומען, נאָר אויב ער וועט אין
 וואַלד געפֿינען אַ קלײַן־קלײַן שטיבעלע מיט אײַנייַג-

ציקן פענסמערל—זאל ער זיך דריי מאָל אַרומדרייען
און זאָגן :

לייז מיך אויס פון מיין פיין,
איך וועל זיין גוט און פיין
איך וועל זיין, איך וועל זיין!...

און חיים סאַלדעט האָט צווי הויך אָנגעהויבן שרייען
פון שלאָף: „איך וועל זיין, איך וועל זיין!“ אז ער
האַט זיך אויפגעכאַפט פון זיין אייגענעם געשריי, די
אייגן געעפנט און זיך אַרומגעקוקט, וואו ער איז אין
דער וועלט.

ער האָט אָבער דערזען, אז ער איז נאָך אַלץ
אין דערזעלביקער קרעטשמע און מע זעט נאָך אַלץ
נישט קיין לעבעדיקן מענטשן—דאַרף מען אויפשטיין
גיין זען, וואָס עס כאַכט דאָס שייבערע מיטן שמע=
טערלינג.

צווי שטאַרק האָט אים געצויגן צו זי.

— ס'איז דאָך געווען געווען נישט מער ווי
הלום דאָס אַדק, וואָס ביר האָט זיך אָנגעפלאַנבערט
פאַר דער נאַכט.

אָבער ווי גרויס איז געוואָרן זיין שרעק, ווען ער
האַט זי דאַרמט אין צימער נישט געטראָפן.

הייסט עס אז אַלץ איז אַן אמת, אז דער באַק
האַט טאַקע געטלאָפן מיט אים אין אַיין בעט און

ער האָט זיי אַלעמען פון שטוב פאַרשריבן.

איז ער אַריין צוריק אין גרויסן קרעטשמע-ציי-
בער, דערזען אויף דער ערד וואַלגערן זיך שוואַרצע
און ווייסע פּעדערן פון דער הון און דעם מיבעלע,
דערזען אויך אַ בינטל האָר פונם באַקס בערדל, און
ווי באַלד צוויי איז דער חלום מיטן טאַטן אויך אמת,
דאַרף מען אים, ווייסט עס, פאַלגן, דאַרף מען פון
דאַנען וואָס גיכער צוועקגיין. און נישט לאַנג געטראַכט
— האָט חיים גלייך אָנגעצויגן אויף זיך דעם שינעל און
זיך געלאָזט גיין מיט האַסטיקע טריט צום וואַלד, ווי
כמוצער וואַרט אים פון דאַנען געטריבן, אָדער ווי
ער אַליין וואַלט וועלן פון דאַנען וואָס גיכער אַנטריי-
נען און האָט אָנגעהויבן חורן דעם פּסיק, וואָס עמי-
צער האָט אים, ווי אין אויער איינגערויכט:

לייז בייך אים פון טיין פיין,
אויך וועל זיין גוט און פיין,
אויך וועל זיין אויך וועל זיין...

VI.

דער פֿישוף ווערט אָפּגעטאָן.

ון חיים סאָלדאָט אין צוגעאָנגען נענטער
צום וואַלד, האָט ער דערזען דעם באַק
מיטן קאָטע, ווי זיי וואַלטן זיך אָן עצה
געהאלטן אין באַלד נאָכדעם זיך אַלצו

געטאָן צוריק צו דער קרעטשמע.

שפעטער אַ ביסל האָט ער אויך אָנגעטראָפּן די
שוואַרצע הונד, ווי זיי שטייט איבער דעם טייבעלע אין
שנאָבלט איר עפעס אינטער אַ פּליגעלע. ווי נאָר זיי
האָבן אים דערזען—האָבן זיי זיך גענעבן אַ הייב אויף
אין אויך אַוועקגעפּלויגן צו דער קרעטשמע צו.

דער שמעטערלינג האָט זיי נאָגעפּלאַטערט.

האָט חיימען אָנגעהויבן ציען ביים האַרצן אין
ס'האָט זיך אים געחלעשט אומקערן זיך אויך צו דער
קרעטשמע אַ קיך טאָן וואָס עס מאַכן דאָס טייבעלע
מיטן שמעטערלינג, נאָר ער האָט זיך דערטאָנט, וואָס
דער טאָטע האָט אים אָנגעוואָנט אין ס'איז ביי אים
געפּליבן פּאָלגן דעם טאָטן.

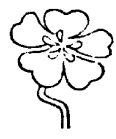

אפשר וועט ער זיך פארט ווי עס איז ארויס-
קלייבן פון אַט דעם פארשאלטענעם ווינקל.
גיט ער צוויי אין וועלד; וואָס ווייטער—אַלץ
גערעכטער און פינסטערער, פונקט דער וועלד וועלט
נישט וועלן ארויסלאָזן פון זיך די נאָט.
גיט ער צוויי אַ שעה צו צוויי, צו אפשר גאָר
אָגאַנצן טאָג, ווייל היים האָט שוין פארלאָרן דעם
השבון פון צייט און שטח און וואָס ווייטער ער גיט,
אַלץ שווערער ווערט דער וועג, מחמת ס'קומט אים
אויס דורכצוקריכן דורך ווילדע דאָרן-קומטעס און
וואַרצלען, וואָס מ'קאָן יעדע רגע אָן זיי געשטרויכלט ווערן.
גיט ער צוויי און גיט, ביז עס גיט אים פלוצ-
לונג אַ בליאָסק עפעס אַ פיערל דורך די קוסטעס—
מיינט ער, אַז אפשר האָט זיך דאָס אַ ווילדע חיה
פארשטעקט הינטער די קוסטעס און וויל אים פאַר-
צוקן—איו ער שטיין געבליבן און זיך גענומען צוקוקן—
זעט ער, אַז דאָס פיערל באַוועגט זיך נישט און ס'איז
נאָר איינער נישט צוויי—איז דאָס קיין חיה נישט.
ווערט ער ביי זיך אַביסל שטייפער, גיט ער צו
נענטער און דערזעט באַלד אַ קליין איינגעבויגן הייזל
צווישן די קוסטעס—מיט איין איינציקן פענכטער
און פין פענכטער אַרויס בלינצלט אַ לעמפל—האָט
ער זיך באַלד דערמאָנט אָן דעם פּאָק, זיך גענוי-

מען דרייען ארום היזל און שעפטשען :

ליי מיד אויס פון דעם פייך,
איך וועל זיין גוט און פייך,
איך וועל זיין, איך וועל זיין...

און ווי נאך היים סאָדעזט האָט צום לעצטן
מאָל אַרויסקעוואָגט: „איך וועל זיין“—איז פונם קדיש
נעם פייערל געוואָרן אַ פּראָקער און פון פּראָקער
אַ העדישער פייער, וואָס האָט אַרומגעכאַפט דאָס גאַנצע
צע היזל פון אַלע פיר זייטן און באַהד נאָכדעם
האַבן אָנגעהויבן ברענען די אַרומיקע פיינער און
קוסטעס און ס'איז געוואָרן צו אַ רויך, טשאַד און
סמאָלעניש, אַז היים האָט זיך קיים אָפּגעטראָגן און
מיט די לעצטע בווהות גענומען לויפן פון דאָרטן. נאָך
וואַנדער איבער וואַנדער: ער איז אָפּגעלאָפּן אפּשר
אַ פאַר מינוט, ווי ער איז אַרויס אויפן ברייטן פעלד
און ווידער אַמאָל דערוען די קרעטשמע—ועט ער, אַז
פון קיימען גייט אַ רויך—אַ סימן, אַז דאָרטן זיינען
שוין פאַרצן מענטשן, וואָס הייצן דעם איוון און ער
איז אַוועק אַהין.

.VII

חיים סאָלדאָט קומט צו זיך.

רען חיים סאָלדאָט איז מיט שרעק און נייע-
געריקייט צוגעגאנגען נענטער צו דער
קרעטשמע—האָט ער דערווען אויפן הויף עפעס אַ שיי-
געץ האַקט האַלץ. האָבן זיי זיך איינער דעם אנדערן
גענומען שטארק אַנקוקן. ביז חיים סאָלדאָט גיט אים
אַ פּרעג, ווער אַוויגס וואוינט דאָ אין דער קרעטשמע.
זאָגט אים דער שייגעץ, צו דאָ וואוינט פּיבוש אַרענ-
דער מיט זיין פרוי און טאָכטער.

— וואָס פּיבוש אַרענדער?—האָט אים חיים
איבערגעפרעגט, און איז דערביי בלייבן געוואָרן, ווי
די וואָנט.

— איר זייט צוואַדציג זייער פאַרמאָטערט פון וועג
—האָט צו אים דער שייגעץ גענומען מענען, קומט
צוויין אין שטוב, צוגב ווייסט איר אפשר פון זייער
חיימען, וואָס איז אין געבאַנענשאַפט, איר זייט דאָך
קאָנטיק, אויך פון דאָרטן...
אַבער חיים סאָלדאָט האָט שוין נישט געהערט

מער, וואָס דער שייגען וערט צו אים, וויל ס'האָט
זיך אים פּרוּבלענג צווי פּאַרדרייט דער קאָפּ, אז ער
האָט שוין נישט געקאָנט מער ציינשטיין אויף די
פּיס און זיך, ווי ע' שווערער, ועקף, אַרפּאָגעלאָזט אויף
די האַלץ, וואָס איז דערביי געדעקן. — — —

ווען היים ס'אַרצט איז געקומען צו זיך האָט
ער דערזען, אז ער ליגט אין בעט, וואָס אין אַ קליין-
נעם צימער און לעבן אים ויצט ריזיג זיין ווייב ביי
אַטישעלע פּול מיט רפואות.

אָקדין מיינעלע איז אים צופּונסם געווען אין
אַלע ווייטע צוגעשרייען:

— טאַטע, טאַטעלע מינער!

— זעט נאָר, טייערינקע, וואו בין איך דאָס און

ווי צווי קומסטו אַהער, רייזעלע מינע!

האָט אים ריזיג באַרוואַקט און ביסלאַבויז

אַנגעהויבן צו דערציילן, ווי צווי מיט אַ פּאַר וואָכן

צוריק האָט מוקאַלקע דער שייגען, וואָס ליגט ביי

זיי אין שטוב אים אַרײַנגעפּורט אַ פּאַר-קלעטמן פּון

הויף, ווי צווי זיי האָבן אים אַלע באַלד דערקענט,

נאָר זיי האָבן שוין געמיינט, אז ער שטאַרבט דאָ

הגילה, צווי קראַנק איז ער געווען.

— וואָס, רייזעלע, בין איך דען קראַנק געווען?

— יע, טייערער, זייער קראנק, גאנצע צוויי
וואָכן פון היץ גערעדט.

— פון היץ גערעדט? האָט חיים פארוואונדערט
איבערגעברענגט.

— האָסט פון אַ זעלבע מיטונעדיקע זאָכן גערעדט,
צו מיר פלעגן זיך שמעלן די האָר קאָפּיר, האָט
אים ריזול געזאָגט, אָבער מע דארף זיך נישט דער-
באָנען פון דעם. ביזט דאָך שוין געזונט און סוועט
זאלק גוט ווערן.

— אָבער ווי צווי קומט איר אהער אין אַט
דער דאָזיקער קרעטשמע? האָט זיך חיים נישט גע-
קאָנט פארוואיקן.

האָט אים ריזול גענומען דערציילן, ווי צווי דעם
שונאם חילות האָבן זייער שמעטל פארוויסט און ווי
צווי זיי זיינען געלאָפן ביז זיי האָבן זיך דערטלאָגן
צו אַט דער קרעטשמע, וואו זיי זיינען שוין פארבליבן
בזון היינטיקן טאָג.

— און ווער איז דאָ פריער געווען? האָט חיים
סאלדאט מיט ניגעריקייט אַ פרעג געמאָן.

— פריער האָט דאָ געוואוינט עפעס אַן אַל-
טער דוקס, (*) נאָר דעם שונאם חילות האָבן אים

(*) דוקס — א פירשט

פארטריבן פון דאָנען און נאַכדעם האָבן זיי אונז די קרעטשמע פאַרקויפט.

— און וואו איז ער איצער דער דוקס? האָט חיים סאַלדאַט ווייטער גענומען פרעגן, ווי ער וואָרט זיך וועלן עפעס קלאָר מאַכן. און רייזל זיינענדיק צע-פרידן, וואָס חיים ווערט שוין געוונט, וואָס חיים אי-רער רעדט שוין און אינטערעסירט זיך מיט אַלץ— האָט אים רייזל ביסלאַבווייז = ביסלאַבווייז איבערגע-געבן פון אַלץ, וואָס מיט זיי האָט פאַסירט פאַר דער גאַנצער צייט, זינט ער איז נישט געווען מיט זיי און אַפילו אויך פון דעם, וואָס מ'האָט זיי איינגעשמועסט, אז ער איז שוין לאַנג געשטאַרבן אין געפאַנגענע-שאַפט און דערפאַר טאַקע האָבן אירע עלטערן, חיים'ס שווער און שוויגער קיין זאַך נישט געשיקט אים און שוין גאָר מ'אַש געווען זיך פון אים.

— און וואו זיינען דאָס די עלטערן, פאַרוואָס זעט מען זיי נישט? האָט זיך חיים סאַלדאַט פלוצ-לונג דערמאָנט, הייל ער האָט זיי נאָך טאַקע גאָר נישט געווען.

— די עלטערן, טייערער, זיינען אַוועקגעפאַרן אין שטאַט אַרײַן איבערשרייבן אויף דין נאָמען די קרעטשמע מיט זייער גאַנצן האָב און גוטס, ווייסט דאָך, אז זיי זיינען געווען זייער קאַרגע און צייטנווייז

אפשר אויך שלעכטע, נאָר ווען זיי האָבן דיך דער-
זען, ווי דו ליגסט, נעבאָך, אַ קראַנקער און ווי דו
האַסט זיך, נעבאָך, אָנגעליטן אזוי פיר—האַבן זיי באַ-
שראַסן אַלץ איבערגעבן דיר, אַבי נאָר דו זאָלסט זיי
מוחל זיין, פאַרוואָס זיי זיינען זיך מיט דיר אַמאָל
שלעכט באַגאַנגען.

— און ווי וועט זיין, אַז דער דוקס, דער גע-
וועזענער באַדעפאַס, וועט קומען מאַנען זיין קרעטשמע
צוריק?

— ניין, ער וועט שוין נישט קומען, דער דוקס,
מזאָגט, אַז ער איז גאָר משוגע געוואָרן און טרייבט
בישוף אין וואַלד.

— וואָס, ער טרייבט בישוף אין וואַלד? האָט
זיך חיים אָנגעכאַפט, פינקט עס וואָלט פאַר איב
פלוצלונג אַנטפלעקט געוואָרן אַ גרויסער סוד.

— אַדאָנה דיר אַ גרויסע, וואָס אַרט דאָס
דיר! האָט אים רייזל גענימען פאַרוואַיקן.

— אָב טאָר מען מיט דיר גאָרניט ריידן אזוי
לאַנג. פאַרוואַיק זיך, פאַרוואַיק זיך. אַז דו וועסט גאָר
אינגאַנצן געזונט ווערן—וועלן מיר זיך דענסטמאָל
אַנרײַדן, וויפּר דיין האַרץ געלומט.

אַבער וואָס מען רייזל האָט אים אָנגעהויבן צו
פאַרוואַיקן, אַלץ גרעסער איז געוואָרן ביי חיימען דער

פלאַנטער אין קאָפּ.

ער האָט שוין גאָר אינגאַנצן אויפגעהערט צו
פאַרשטיין, וואָס אַזוינס עס איז דאָ פאַרגעקומען מיט
אים. צו איז דאָ טאַקע געווען אַבישוף, צו אפטר
גאָר נישט מער, ווי אַ ביזער חלום, ווי ריזול זיינע
וויל אים אַיגריידן.

— ווער קאָן וויסן, וואָס עס קאָן פאַרקומען
מיט אַ קרעטשמע אויף אַ מיטן שליאַך?...

ער האָט זיך אַבער באַלד דערמאַנט, אַז ער
איז עפעס געווען אַסאָלדאַט און האָט שוין אין זיין
לעבן אַזוי פיל דורכגעמאַכט און דורכגעלעבט און
אַז ער איז איצטער אויפצודעראַמחן טאַקע ווי-
דער ביי זיין ריוועלען און בייַלקען זיין טאַכטערל,
וואָס איז פאַר דער צייט געוואָרן אַ גאָר דיפּשע
ביידעלע—האָט ער זי צוגערופן צו זיך, גענומען זי
גלעטן פאַרן קעפּעלע און פרעגן:

— ווילסט, בייַלינקע, איך וואָל דיר דערציילן
אַ מעשה מיט אַ שוואַרצן באַק, אַ קאָטער און אַ הונ?
— יע, טאַטעלע, איך וויל! האָט זיך בייַלקע-
לע אָנגעכאַפט.

— און פון אַ טייַבעלע מיט אַ שמעטערלינג?
— אויך, טאַטעלע, אויך! האָט בייַלקעלע שטי-
פּעריש גענומען חיימען קושן.

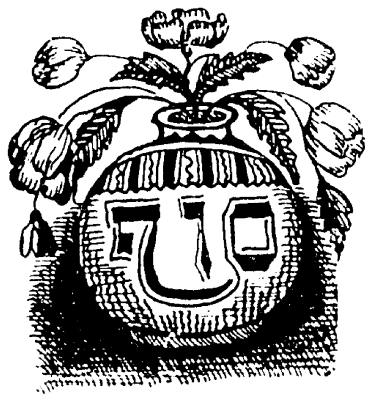

— איז גוט! האָט חיים סאַלדאָט צוגעשמייכלט
 און גענומען מיט גרויס הנאה דערציילן אַ מעשה מיט
 אַפּאַרפּישופּטער קרעטשמע, פּונקט, ווי פּיאָז דאָ
 אויבן באַשריבן געוואָרן און ווען ער האָט זי געענ-
 דיקט, האָט ער ביילקעלען זיינער אַפרעג געטאָן:
 — איצטער, טאַכטערל, זאָג מיר, ווער איז
 דאָס געווען דער שוואַרצער באַק, די הון אויפן פעט,
 דער קאַטער אין קיך און ווער די ווייסניקע שייבע-
 לע און דער שמעטערלינג?
 — נו, טאַכטערל, טרעף אָם!

איבערדרוקן אָן דער עילויבע.
ניש פון מחבר — פארבאָטן.

Wydawnictwo „Wielowski”
i Centrum Organizacji
Szkolnej w Wilnie.

172778

„Pamięć i dom Ojczyzny”,
Skrytka pocztowa N. 66,
Wilno.